

Millised me oleme?

Milline on kõige ilusam eestikeelne sõna ja millisena me kõrvalt vaadates paistame, seda uurisime kuult Eestis elavalt välismaalasel. Spoiler alert: jah, eestlased-on-oh-kui-aeglased naljad tulevad ka!

TEKST KÄTLIN KARIK FOTOD LIISABET VALDOJA TÄNAME RAHVA RAAMAT JA MEELIS KRIK/GLAMEST

Volia Chajkouskaya

Volia Films produtsent ja Valgevene Northern Lights Nordic Baltic filmifestivali programmidirektor Valgevenest, Eestis elanud poolteist aastat

Juba enne Eestisse kolimist mõtlesin, kuhu minna, et oma mugavustsoonist välja tulla ja uusi võimalusi leida. Olen töötanud filmitööstuses juba aastaid ja väga kursis sellega, et Valgevenes on kinoalal läbilöömine paras väljakutse. Seal seistakse endiselt silmitsi postsovjetliku sündroomiga, asjad baseeruvad ideoloogial ja pole kuigi läbipaistvad. Teadsin, et oma filmidele ma seal vaevalt et mingit toetust leian. Nii hakkasin otsima riiki, kus end hästi tunneksin ja kus oleks ees tuttavaid filmiinimesi. Selgus, et selleks riigiks on Eesti. Kuna olen alati olnud loominguline inimene - näiteks kirjutan ka valgevene keeles luuletusi -, tundsin, et nüüd on õige aeg saada filmiharidust. Mul on küll bakalaureusekraad ajakirjanduses, ent produtsendina olen end ise koolitanud. Nii liitusingi kaheaastase magistriõppega Balti film i-ja meediakoolis, et õppida dokumentaalfilmide režiid ja produtseerimist.

Eestist teadsin varem päris palju.

Enne filmiäri töötasin avalike suhete juhina ühes Valgevene IT firmas, kus andsin välja korporatiivajakirja. Et firma juured olid Soomes, käis suur osa paberitööst läbi Valgevene saatkonna Eestis. Ühe ajakirjanumbri otsustasin pühendada spetsiaalselt Eestile ja kohtusin selleks saadik Mait Martinsoniga, kellelt sain väga palju huvitavat teada. See oli ka aeg, mil hakkasin avastama Eesti kino.

Esimest korda siia tulles rabas mind kõige rohkem see, kui arenenud, põhjamaine ja modernne Eesti on. Nii et kõik mu eelarvamused osutusid tõeks. Teisalt - olin muidugi kuulnud palju lugusid eestlaste aeglusest. Isegi mu nüüdseks 61-aastaselt isal oli komme aeglastest eestlastest anekdoote jutustada ja need põhinesid just rääkimisviisi imiteerimisel. Ehk tuleb see sellest, et teil võib ühes sõnas olla nii palju täishäälikuid? Ei tea, igal juhul oskas mu isa seda väga naljakalt edasi anda. Olgu kuidas on, igal juhul need stereotüübid aegluse kohta ei vastanud absoluutselt tõele.

Teadsin ka kokkupõrkest eestlaste ja venelaste vahel 2010. aastal, laulvast revolutsioonist ja laulupeost.

Tunnen end Eestis väga mugavalt ja erilist kohanemist ei vajanud. Noh, ainult kommunaalkulud on siin märksa kõrgemad kui Valgevenes. Samuti oli minu jaoks uus - kuigi väga meeldiv - asi, et korteris võib olla kamin.

Eesti keel on valgevene omast muidugi väga erinev, aga ma õpin seda praegu. Tore on, et kõik räägivad siin inglise keelt, see aitab palju.

Kõige raskem on ehk hakkama saada sellega, et talvel nii vara pimedaks läheb.

Säde

01.01.2020 00:00

Kätlin Karik

168,169,170,171,172,

Estonia teater

Eesti Rahvusballett

Esimesel aastal ei pannud ma seda nii väga tähele, nüüd aga küll. Kõik mu eesti sõbrad võtavad D-vitamiini!

Kõige ilusamad eestikeelsed sõnad on minu jaoks "sõber" ja "sõprus". Ehk sellepärast, et need on seotud ühe Tallinna kinoga, hahhaa! Tegelikult meeldib mulle sõnas sisalduv õ-täht ja fakt, et Valgevenes kõlab sõber üsna sarnaselt сыбра (hääldatakse syabra). Mulle meeldib asjades seoseid leida ja see on üks väga armas seos.

Toidust rääkides - ma ei ole väga valiv, mulle meeldib igasugune kraam. Sealhulgas heeringas, tume leib, muna- ja sibulavõileib. Tänu oma eestlastest sõpradele olen hakanud armastama kohukest, meil on Valgevenes midagi sarnast. Avastasin siin enda jaoks ka kama, mida on hea süüa koos kergelt magusa jogurtiga. Mulle meeldib, et nii Tallinnas kui ka väljaspool pealinna on väga palju häid söögikohti ja biomarketeid, kust saab orgaanilist toitu, kuigi hinnad neis on kõrgemad kui kas või näiteks Berliinis.

Mulle oli suurepärane avastus see, kui lihtsalt saab Eestis e-residendiks ja siin oma firmat asutada. Respekt! Üldse on kogu siinne e-süsteem väga kasutajasõbralik, see teeb elu nii palju paremaks.

Parim nali Eesti kohta? Minu lemmik on see, mille rääkis mu valgevene filmikriitikust sõber, naerame selle üle alati koos. "Третий день паааадет самолееет в небе на Таллинном" ehk "See on kolmaaaaaas päeeeeeeev, mil lennuuuuk Tallinna kohal alla kukub."

Mustafa Celik

ERR-i operaator Türgist, Eestis elanud 12 aastat Eestisse kolisin nagu paljud teisedki välismaalased selleks, et perega koos olla. Tutvusin oma tulevase abikaasaga 2002. aastal Pariisis ülikooli ajal. Elasime mõnda aega Istanbulis, aga kuna abikaasa soovis kodumaale naasta, tulimegi siia.

Ega ma Eesti kohta väga palju midagi ei teadnud, kuigi suure ajalohuvilise, teleja uudiste osakonna töötajana ehk tavakodanikust pisut rohkem siiski. Olin kuulnud laulvast revolutsioonist ja Nõukogude Liidust ja sellistest asjadest. Kõige rohkem üllatas mind - positiivselt! - see, kui arenenud Eesti võrreldes teiste endiste liiduvabariikidega oli. Meeldis ka see, et eestlastel polnud võõraste inimeste suhtes erilisi eelarvamusi. Nüüd seda enam kahjuks öelda ei saa.

Kurb on näha, kuidas Eesti viimasel ajal iseendale jalga tulistab.

Kõige raskem oli harjuda kohaliku toiduga! Türgist tulles oli sellega väga keeruline kohaneda. Ja ei saa jätta ütlemata, et teiseks probleemiks on minu jaoks liiga aeglane liikluskultuur.

Kõige ilusam eestikeelne sõna on "majakas". Ma armastan merd ega suudaks kunagi elada linnas, kus seda pole. M ajakad meeldivad mulle ka oma arhitektuuri ja otstarbe pärast, tunnen end neis tornides väga hästi. Eesti toit on mõne koha pealt täitsa okei, aga kui sa võtad sellest ära liha, kartuli ja kapsa, ei jäägi suurt midagi järele. Näiteks inglastele võib selline asi meeldida, aga ühele Vahemere äärse riigi kodanikule kindlasti mitte. Minu lemmikud kohalikud toidud on metsaseened, kodus tehtud verivorst - kuigi selle moosiga söömise kombe omaksvõtmine võttis aastaid - ja sült.

Väitega, et Eesti on e-riik, olen nõus 100%, ja reklaamin seda igal pool maailmas. Ainult sellest ei saa ma aru, miks säärane e-riik telemaailmas

reitinguid ikka veel vanaemade aegsete meetoditega mõõdab. Ajuvaba.

Parim nali Eesti kohta? Kuulsin hiljuti sellist. Politsei peab kinni pisut napsitanud autojuhi ja küsib: kas te olete joonud? Autojuht vastab: mis te nüüd, olen moslem ja jumal ei lubaju alkoholi juua. Aa, siis küll, ütleb politseinik ja laseb mehel minna.

Patrick Foster

Estonia balletitantsija Kanadast, Eestis elanud kaks ja pool aastat

Sündisin Kanadas ja veetsin oma lapsepõlve Bradfordis. Kümneaastaselt kolisin Torontosse, et õppida Kanada rahvusvahelises balletikoolis, ja elasin kooli lähedal ühiselamus. Balletikooliga ühel ajal sain nn akadeemilist õpet, selle viimastel aastatel oli mul õnn minna vahetusõpilaseks nii Austraalia balletikooli kui ka Alvin Ailey Ameerika tantsuteatrisse. Pärast kooli lõpetamist ja aastast kogemust Kanada Rahvusballetis kolisin Zürichisse, kus töötasin koos Estonia ballettmeistriga. Tema soovitusel kandideerisin edukalt Eesti Rahvusballetti ja tulin siia elama. Pärast esimest aastat Estonias sai minust nooremsolist.

Ausalt öeldes ei teadnud ma enne siia kolimist Eestist suurt midagi peale selle, et tegemist on endise Nõukogude Liidu liikmesriigiga, ja veel üht-teist, mida olin kuulnud Torontos kohatud eestlastelt. Arvasin, et töö-ja elamistingimused ei ole siin kuigi modernsed, nii et kohale jõudes olin väga meeldivalt üllatunud. Estonia teater oli erakordselt moodsa varustusega, see ületas kõik mu ootused. Sama lugu oli elamiskohaga - eks mõned korterid on paremas seisus kui teised nagu igal pool, aga kokkuvõttes leidsin endale väga mugava ja moodsa kodu.

Kõige raskem oli mul harjuda päeavalguse puudumisega talvekuudel. Tõttõelda pole ma sellega seni leppinud. Lumi ja külm mind kui kanadalast ei morjenda, pimedus aga küll. Püüan vabadel päeval nautida seda vähest päeavalgust ja päikest nii palju kui saab, jalutades vanalinnas või lihtsalt mere ääres lutsu visates.

Ilusaim eestikeelne sõna? Hm, ma ei tea, kas see just sõna on, aga Tallinna lennujaamas on enne turvakontrolli maha joonistatud karujäljed koos sildiga, millel kiri "Karukalli". See toob alati, kui olen ise kuhugi lendamas või kellelegi vastu tulnud, naeratuse näole.

Toidud, mida olen proovinud, aga mis mulle eriti ei meeldi, on verivorst ja veisekeel. Kui esimest korda verivorsti proovides sõin selle lõpuni, siis keele olin sunnitud järele jätma. Ei teagi, kas mind häiris maitse või teadmine, et tegemist on keelega, aga rohkem ma seda süüa ei kavatse. Samas hapukapsas meeldib mulle küll. Olen käinud mitu korda jõulutulul söömas vorsti kartulite ja kapsaga. Hiljuti kuulsin oma kolleegilt kamast ja ükspäev tahaksin ka selle ära proovida.

E-riigina on Eesti minu meelest täiesti võrratu. Saan oma ID kaarti kasutada retseptiravimite ostmisel või kliendikaardina raamatupoes või digiallkirja andmisel. Mind paneb alati imestama, kuidas saab üks süsteem nii lihtne ja kiire olla. Minu meelest on Eesti tehnoloogia vallas tõeline pioneer, teised riigid peaksid sellest eeskujuga võtma.

Parim nali Eesti kohta? See pole otseselt nali, aga minuga juhtunud lõbus lugu. Eestisse kolides püüdsin ära õppida mõned eestikeelsed sõnad toidupoes ja üks nendest oli "juust". Samal ajal püüdsin elementaarseid eestikeelseid suhtlusväljendeid ja fraase õppida ka tööl, et ümbritsevast paremini aru saada. Aga vahel tekitas see palju segadust. Kuulsin, kuidas keegi vastas teisele, et

“just-just”, ega saanud üldse aru, et mis see “juust” asjasse puutub... Kolleeg siis selgitas mulle muidugi nende sõnade erinevuse ära, aga mind ajab siiaamaani itsitama, kui kuulen kedagi “just-just” lausumas. See meenutab mulle aegu, mil suutsin mõelda vaid juustust!

Caroline Garnier-Haljaste

lapsepuhkusel olev Nordica piloot Prantsusmaalt, Eestis elanud viis aastat Eestisse tulin selleks, et oma karjäärile pisut vürtsi lisada.

Varem teadsin Eestist vaid seda, et tegemist on põhjapoolseima Balti riigiga, mis varem kuulus Nõukogude Liitu. Et pealinn on Tallinn ja et eestlased võtavad väga innukalt osa Eurovisiooni lauluvõistlusest. Kuna mu teadmised Eestist olid üsna piiratud, ei osanud ma ka arvata, mis mind siin ees võiks oodata. Peale selle, et tegu on väikese riigiga, kus on kogu aeg külm.

Kõige raskem oli harjuda kaubandusega. Toidupoes käies ei teadnud ma kohalikest asjadest midagi ja kuna kõik sildid olid eesti keeles, ei saanud ka millestki aru.

Minu kõrvadele kõlab eesti keeles kõige ilusamini sõna “ema”. Ja kuigi ma kavatsen oma üheaastase lapsega hakata prantsuse keeles rääkima, oleksin väga rõõmus, kui ta kutsuks mina kas emaks, emmeks või empsiks.

Rääkides eesti toidust - ma ei fännan eriti tilli. Olen sellega nüüd küll õnneks ära harjunud, eelistades siiski tüümiani, rosmariini ja loorberit. Kõige rohkem meeldib mulle kohalikest roogadest suitsusink, sest seal, kust mina tulen, on suitsutatud lihatooted üsna haruldased.

Eesti on päris kindlasti e-riik ja see teeb paljud asjad lihtsamaks! Olgu korteri või retseptiravimite ostmine või isegi hääletamine. Kuigi mõningad asjad käivad siin kahjuks endiselt vanamoodsalt, näiteks perearsti juurde aja saamine.

Esimest korda saabusin Eestisse juulis ja külmaks talveks vamistudes ostsin endale kõige paksema lambavillast madratsikatte, mis saadaval oli. Pärast esimest talvekuud taipasin, et tegin vea. Tänu korteri küttesüsteemile oli toas nii soe, et kate muutus täiesti mõttetuks. Kuna mul polnud õrna aimugi, kust õhemat versiooni saada, ostsin jõulude ajal koju Prantsusmaale minnes sealt uue, nii õhukese kui sain. Kuigi kate oli vaakumpressitult pakendatud, võttis see ikkagi enda alla pool mu kohvrüst, nii et pidin kurvast suure osa oma lemmiktoiduainetest maha jätma. Ja Tallinnas asju lahti pakkides avastas, et madratsikattel rippus küljes uhke silt: “fabrique en Estonie” ehk valmistatud Eestis... Kasutan seda tänase päevani.

Rosita Raud

NUKU teatri peakunstnik Leedust, Eestis elanud 31 aastat Leedulased ütlevad minusuguste kohta armastusmigrandid. Kolisin Eestisse pärast seda, kui abiellusin üliõpilaspõlves eesti mehega.

Olin varem juba mitu korda Eestis käinud ja üldiselt teadsin, mis mind siin ees ootab. Tallinn meeldis mulle esimesest pilgust. Ise olen sündinud ja kasvanud Vilniuses, mulle on väga tähtis, et linnal oleks pika ajaloo süda. Kuigi Tallinna vanalinn on hoopis teistsugune kui Vilniuses, tekkis mul temaga kiiresti soe

suhe. Teine asi, mis mulle Eestis meeldib, on suured kivid. Nii suuri Leedus ei ole, ja kui mõni leidubki, on see juba vaatamisväärsus.

Kõige raskem oli muidugi harjuda eesti keelega. Selle korralik äraõppimine võttis üksjagu aega.

Kõige ilusamat eestikeelset sõna ei oska öelda, aga kõige raskem oli mul hääldada sõna "üliõpilane".

Mulle oli päris suur šokk, et jõulude ajal tuuakse Leedus ja Eestis lauale väga erinevad toidud. Verivorst võttis tükk aega harjumist, aga nüüd enne jõule isegi juba igatsen seda. Mulgi kapsaid ei söö ma siamaani, kama see-eest meeldib väga.

Väga mugav on see, et Eestis saab paljusid asju internetis ajada. Aga selles asjas on teised riigid meile järele jõudmas, nii et kui Eesti tahab edasi oluliseks e-riigiks jääda, peaks ta natuke rohkem pingutama. Samas ei tohiks suhtlemine päriselt internetti üle kolida, traditsioonilised viisid peaksid ikka ka alles jääma.

Parim nali Eesti kohta? "Juba kolmandat päeva kõikusid linna kohal langevarjurid Eestist..." Kuigi tuleb tunnistada, et tegelikult pole eestlased üldse nii aeglased, nagu neid naljades kujutatakse.

Luis Braula Reis

videograaf Portugalist, Eestis elanud neli aastat New Yorgis filmindust õppides kohtusin eestlasega, kellega meil tekkis kohe hea klapp. Ta oli nutikas ja mõnusa musta huumorimeelega ning sama ajal lihtne ja tagasihoidlik. Tundus, nagu oleksin leidnud temas kaua kadunud "brother from another mother". Lääne-Euroopa lõunapoolsetel aladel räägitakse peamiselt Vahemere äärsetest riikidest, Baltikumist mitte nii väga. Kuna ma polnud kunagi üheski põhjapoolses riigis käinud ja Eestisse tulek näis hea seiklusena, tegin natuke eeltööd ning saabusingi siia, et saada magistrikraad Balti filmija meediakoolist.

Teadmised Eesti kohta sain internetist. Mulle tundus kuidagi futuristlik, et siin saab telefoni ja interneti teel nii palju asju korda ajada! Selles mõttes paistis Tallinn olevat palju arenenum kui näiteks London või New York ja ma tahtsin kogeda elu säärases ühiskonnas.

Kõik mu eelarvamused Eesti kohta osutusid tõesks. Eestlased on väga intelligentsed, pretensioonitud ja väga tumeda huumoriga.

Eestis elamisel on omad väljakutsed. Esiteks muidugi ilm. Teiseks keel, mis pole suguluses ühegi keelega, mida ma varem koolis õppinud olen. Aga kui sa tuled siia avatud südamega, võetakse sind avasüli vastu ja inimeste sisemine valgus varjutab talve pimeduse.

Esimene sõna, mille eesti keeles ära õppisin, oli aitäh. Ma armastan selle kõlaja isegi eesti keelt valdamata kasutan "aitähi" peaaegu iga päev. Eesti keel on väga kaunis ja musikaalne. Mõnd head kohalikku koori kuulates tundub see nii maagiline, nagu pütaks kätte saada kuulaja hinge.

Toidukultuur läheb Eestis iga aastaga paremaks. Kuna eestlased reisivad palju, ammutatakse inspiratsiooni eri riikidest, kuhu varem ligi ei pääsenud, ja see annab tunda ka restoranides. Olen märganud, et kohalikud armastavad väga hapukurki, mida lisatakse pea igale toidule, vot selle maitse mulle ei meeldi. Küll aga meeldib eestlaste komme seeni korjata, sest ma jumaldan seeni! Juba see

korjamise traditsioon omaette on nii eriline.

IT vallas on Eesti üks arenenumaid riike. See, et sa saad peaaegu igat oma elu aspekti kontrollida mobiili abil, on muidugi supermugav. Niiviisi saab vältida bürokraatiat, see aitab riigil raha kokku hoida, korrupsiooni vältida ning muudab tavalise inimese elu märksa lihtsamaks. Eriti üllatas mind see, et iga kodanik saab vastavale saidile sisse logides näha, kuidas riik maksuraha kasutab. Selle peaks tegema kohustuslikuks igale Euroopa Liidu riigile!

Parim nali, mida Eesti kohta kuulnud olen? Sarkasmi on kirja vormis raske edasi kanda, kuna puudub selle juurde käiv intonatsioon ja füüsilisus, nii et nalja asemel ütleksin pigem, et siinne ühiskond muutub väga kiiresti ja üha rohkem välismaalasi on Eesti endale koduks valinud. Ja kuigi erinevus vabas Eestis sündinud noorte ja vanemate inimeste mõttemaailma vahel on veel üsna tugev, on Eesti muutunud kinnisest ja represseeritud ühiskonnast avatuks ja sõbralikuks. Tahan öelda aitäh, et olete mind oma ühiskonda vastu võtnud ja lubanud mul endaga jagada killukest Portugalist.

"TAHAN ÖELDA AITÄH, et olete mind oma ühiskonda vastu võtnud ja lubanud mul endaga jagada killukest Portugalist."

FOTOD LIISABET VALDOJA TÄNAME RAHVA RAAMAT JA MEELIS KRIK
GLAMEST

Luis Brciula lie is

KÄTLIN KARIK